

ВПЛИВ COVID-19 НА ЕКОНОМІКУ КРАЇН СВІТУ

©2020 ДОЛБНЕВА Д. В.

УДК 338.14:616-036.21
JEL Classification: F42

Долбнева Д. В.

Вплив COVID-19 на економіку країн світу

Метою статті є дослідження стану і тенденцій впливу COVID-19 на економічну ситуацію у світі і визначення соціально-економічних втрат, яких зазнає Україна від пандемії цієї хвороби. У процесі дослідження було розглянуто вплив пандемії коронавірусу на тренди розвитку світової економіки. Основними наслідками COVID-19 для світової економіки вже є: падіння індексів бірж; суттєве зниження цін на нафту та уповільнення розвитку ринку металів; скорочення виробництва; суттєве зниження доходів авіакомпаній та морського транспорту, торгово-розважальних центрів, туристичної індустрії; зменшення доходів населення; зростання прибутків фармацевтичної промисловості та світової індустрії ігор, освітніх та інших онлайн-додатків; зростання попиту інвесторів на менш ризикові активи. За такої ситуації вже відбувається зниження економічного зростання світової економіки (з 2,5 % до 0,6 %). У 2020 році на загальносвітовому рівні економічна ситуація буде близька до рецесії, збитки світової економіки можуть досягнути \$ 2,7 трлн. Для економіки України криза, зумовлена поширенням COVID-19, є особливо небезпечною і може суттєво похитнути фінансово-економічний стан країни: відбудеться падіння офіційної зайнятості та реального ВВП, значних втрат зазнає корпоративний сектор, знизяться шанси успішного розміщення єврооблігацій, скоротиться приплив іноземних інвестицій, відбудеться здешевлення національної валюти. За оптимістичного сценарію падіння економіки України через поширення COVID-19 у 2020 році складе 4–5 % ВВП, за найгіршого сценарію – 9–10 %. Усе вищесказане свідчить про необхідність вжиття виважених рішень урядами країн світу та органами місцевої влади, які у тісній співпраці з провідними експертами, корпоративним сектором і населенням повинні проводити ефективну соціально-економічну політику як в умовах карантину, так і протягом наступних місяців після його завершення. Перспективами подальших досліджень є проведення аналізу економічних наслідків карантину, втрат світової економіки після подолання коронавірусної хвороби та реальних заходів, яких було вжито для стабілізації фінансово-економічної ситуації на мікро- та макrorівнях.

Ключові слова: безробіття, ВВП, економічна криза, коронавірус, COVID-19, пандемія, рецесія, ринкові індекси

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2020-1-20-26>

Рис.: 3. **Табл.:** 2. **Бібл.:** 11.

Долбнева Деніза Вадимівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку, аналізу і контролю, Львівський національний університет імені Івана Франка (вул. Університетська, 1, Львів, 79001, Україна)

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-8897-8182>

УДК 338.14:616-036.21
JEL Classification: F42UDC 338.14:616-036.21
JEL Classification: F42**Долбнева Д. В. Влияние COVID-19 на экономику стран мира**

Целью статьи является исследование состояния и тенденций влияния COVID-19 на экономическую ситуацию в мире и определение социально-экономических потерь, которые понесет Украина от пандемии этой болезни. В процессе исследования было рассмотрено влияние пандемии коронавируса на тренды развития мировой экономики. Основными последствиями COVID-19 для мировой экономики уже являются: падение индексов бирж; существенное снижение цен на нефть и замедление развития рынка металлов; сокращение производства; существенное снижение доходов авиаконпаний и морского транспорта, торгово-развлекательных центров, туристической индустрии; уменьшение доходов населения; рост доходов фармацевтической промышленности и мировой индустрии игровых, образовательных и других онлайн-приложений; рост спроса инвесторов на менее рискованные активы. В такой ситуации уже происходит снижение экономического роста мировой экономики (с 2,5 % до 0,6 %). В 2020 году на общемировом уровне экономическая ситуация будет близка к рецессии, убытки мировой экономики могут достичь \$ 2,7 трлн. Для экономики Украины кризис, обусловленный распространением COVID-19, особенно опасен и может существенно пошатнуть финансово-экономическое состояние страны: произойдет падение официальной занятости и реального ВВП, значительные потери понесет корпоративный сектор, снизятся шансы успешного размещения еврооблигаций, сократится приток иностранных инвестиций, удешевится национальная валюта. При

Dolbneva D. V. The Impact of COVID-19 on the World's Economies

The aim of the article is to study the degree of and trends in the impact of COVID-19 on the economic situation in the world and determine the socio-economic losses that Ukraine will suffer from the pandemic of this disease. In the course of the study, the impact of the coronavirus pandemic on the trends in the development of the global economy is examined. The main consequences of COVID-19 for the global economy that have already manifested themselves are: a fall in exchange indices; a significant decrease in oil prices and a slowdown in the development of the metal market; a reduction in production volumes; a significant decrease in revenue of airlines and maritime transport, shopping and entertainment centers, the tourism industry; a decrease in the population's incomes; a growth in revenues of the pharmaceutical industry and the global industry of gaming, educational and other online applications; an increased investor demand for less risky assets. In this situation, the growth rate of the world economy is already decreasing (from 2.5 % to 0.6 %). In 2020, at the global level, the economic situation will be close to a recession, the losses of the world economy can reach USD 2.7 trillion. For the Ukrainian economy, the crisis caused by the spread of COVID-19 is especially dangerous and can significantly shake the country's financial and economic status: official employment and real GDP will fall, the corporate sector will suffer significant losses, the chances for a successful placement of Eurobonds will decrease, foreign investment inflow will decrease, and the national currency will become cheaper. Under the optimistic scenario, in 2020, the decline in Ukraine's economy due to the spread of COVID-19 will amount to 4–5 % of

оптимистическом сценарии падение экономики Украины из-за распространения COVID-19 в 2020 году составит 4–5 % ВВП, при наихудшем сценарии – 9–10 %. Все вышесказанное свидетельствует о необходимости принятия взвешенных решений правительствами стран мира и органами местной власти, которые в тесном сотрудничестве с ведущими экспертами, корпоративным сектором и населением должны проводить эффективную социально-экономическую политику как в условиях карантина, так и в течение следующих месяцев после его завершения. Перспективами дальнейших исследований является проведение анализа экономических последствий карантина, потерь мировой экономики после преодоления коронавирусной болезни и реальных мер, которые были приняты для стабилизации финансово-экономической ситуации на микро- и макроуровне.

Ключевые слова: безработица, ВВП, экономический кризис, коронавирус, COVID-19, пандемия, рецессия, рыночные индексы.

Рис.: 3. **Табл.:** 2. **Библ.:** 11.

Долбнева Дениза Вадимовна – кандидат экономических наук, доцент кафедры учета, анализа и контроля, Львовский национальный университет имени Ивана Франко (ул. Университетская, 1, Львов, 79001, Украина)

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-8897-8182>

GDP; under a worst-case scenario, 9–10 %. All of the above indicates the need for making informed decisions by the governments of the world and local authorities, which, in close cooperation with leading experts, the corporate sector and the population, should pursue an effective socio-economic policy both during the quarantine and within the next months after its completion. The prospects for further research are to analyze the economic consequences of the quarantine, the losses of the world economy after overcoming coronavirus disease, and real measures that have been taken to stabilize the financial and economic situation at the micro and macro levels.

Keywords: unemployment, GDP, economic crisis, coronavirus, COVID-19, pandemic, recession, market indices.

Fig.: 3. **Tabl.:** 2. **Bibl.:** 11.

Dolbneva Deniza V. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor of the Department of Accounting, Analysis and Control, Ivan Franko National University of Lviv (1 Universytetska Str., Lviv, 79001, Ukraine)

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-8897-8182>

Вступ. Уся світова спільнота, починаючи з середини грудня 2019 року, потрапила під величезний вплив Всесвітньої епідемії коронавірусної хвороби, яка отримала назву COVID-19. Пандемія, зумовлена цим вірусом, вже призвела до тисяч людських втрат у всьому світі, наклала суттєві обмеження на соціально-культурне життя населення і кардинально змінила тренди глобальної економіки. На сьогодні важко спрогнозувати, які остаточні людські жертви та економічні втрати зазнають держави в коротко-, середньо- і довгостроковій перспективі. Проте важливо розглянути окремі прогнози економічного розвитку та заходи, які вибрані урядами провідних країн світу для подолання негативних наслідків пандемії COVID-19. Це дасть змогу сформулювати реальне бачення можливого перебігу економічних процесів, які безпосередньо матимуть вплив на рівень соціально-культурного життя населення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Жваве обговорення проблеми поширення коронавірусної хвороби відбувається у засобах масової інформації, де свої погляди висловлюють міністри, представники владних структур, провідні економічні експерти, соціологи та політологи, інші провідні фахівці з цього питання. Зокрема, це А. Гуррія, К. Лагард, Р. Хатт, І. Петрашко, А. Пустова, В. Медчук, А. Амелін, А. Бінов, В. Каценельсон, Я. Лаврик, Д. Монін та ін.

Метою статті є дослідження стану і тенденцій впливу COVID-19 на економічну ситуацію у світі, зокрема, визначення соціально-економічних втрат, яких зазнає Україна від пандемії цієї хвороби.

Виклад основного матеріалу дослідження. Всесвітня організація охорони здоров'я офіційно проголосила коронавірусну хворобу пандемією на початку березня 2020 року. Хоча спалах захворювання розпочався у середині грудня 2019 року в місті Ухань у центральному Китаї.

За цей час пандемія суттєво вплинула на тренди розвитку світової економіки, не залишивши осторонь жодної

країни. Перш за все, це пов'язано із жорсткими карантинними заходами, які ввели уряди багатьох країн: закриття торгово-розважальних центрів, заборона відвідання усіх масових заходів, обмеження у пересуванні як у межах країни, так і при перетині її кордонів, скорочення виробництва (через встановлення лімітів одночасного перебування працівників в одному приміщенні) тощо. Окремі компанії перевели своїх працівників на режим роботи «на дому», інші ж змушені відправляти своїх працівників у відпустку. При цьому є випадки зловживань і порушень деякими роботодавцями умов трудового договору, які вимагають від працівників писати заяви на звільнення за власним бажанням або ж брати відпустку за свій рахунок. Все це негативно позначається на добробуті населення, їх фінансовому становищі і у недалекому майбутньому призведе до скорочення їх попиту на ряд товарів і послуг.

В результаті поширення коронавірусної хвороби такі компанії зі світовим ім'ям, як Apple, Toyota, Starbucks, McDonald's та Volkswagen, призупинили виробництво чи продажі в Китаї. Під загрозою опинилися світові виробничі ланцюжки – від електроніки й авто до курятини. Провідні авіакомпанії світу тимчасово скасували рейси до Китаю.

У своєму коментарі на електронному порталі «Слово і діло» економічний експерт А. Бінов зазначив, що низка провідних інституцій станом на початок березня 2020 р. зазначають зниження економічного зростання в середньому з 2,5 % до 0,6 %.

На думку експерта, у 2020 році на загальносвітовому рівні економічна ситуація буде близька до рецесії: багато економік зіткнуться зі скороченням експорту, імпорту, ВВП [1], залучення інвестицій, у т.ч. на ринку нерухомості, значно погіршиться виробнича сфера.

Аналітики прогнозують, що збитки світової економіки через пандемію коронавірусу за найгіршого сценарію можуть досягнути межі у \$ 2,7 трлн. Однак точно розрахувати очікувані втрати неможливо, адже кожного дня до

списку країн-жертв коронавірусу доєднуються все нові і нові країни.

Голова Європейського центрального банку Крістін Лагард заявила, що Європа може зіткнутися з серйозним економічним шоком, який перегукується із світовою фінансовою кризою 2008 р., якщо світові лідери не вживатимуть термінових заходів проти спалаху коронавірусу [2].

Фінансовий аналітик, виконавчий директор інвестиційної компанії IMA (США) В. Каценельсон, у своєму дослідженні розглянув, як COVID-19 змінить бізнесові взаємовідносини між Китаєм і США. На його думку, вплив Китаю на США буде подвійним – як споживача американських товарів і як світового виробника. Китайське споживання іноземних товарів піде на спад, що вплине на деякі компанії більше, ніж на інші (у лютому 2020 р. продаж автомобілів

впав на 92 %). Більш відчутним буде ефект від перебоїв у китайській промисловості. Китай у лютому 2020 р. повідомив про свої найгірші в історії виробничі показники, які є нижче, ніж за часів світової економічної кризи 2008 р. Америка імпортує з Китаю товари загальною вартістю близько \$ 350 млрд, зокрема, і компоненти для великої кількості іншої продукції, яку вже виробляють компанії США [3].

Заслужують на увагу і результати аналізу Розамунд Хатта для WEF, відповідно до яких ми можемо зробити такі узагальнення:

- 1) падіння темпів економічного зростання провідних країн світу (рис. 1), зокрема, у першому кварталі 2020 р. економічне зростання Китаю скоротилося до 4,5 % порівняно з 6 % у четвертому кварталі 2019 р.;

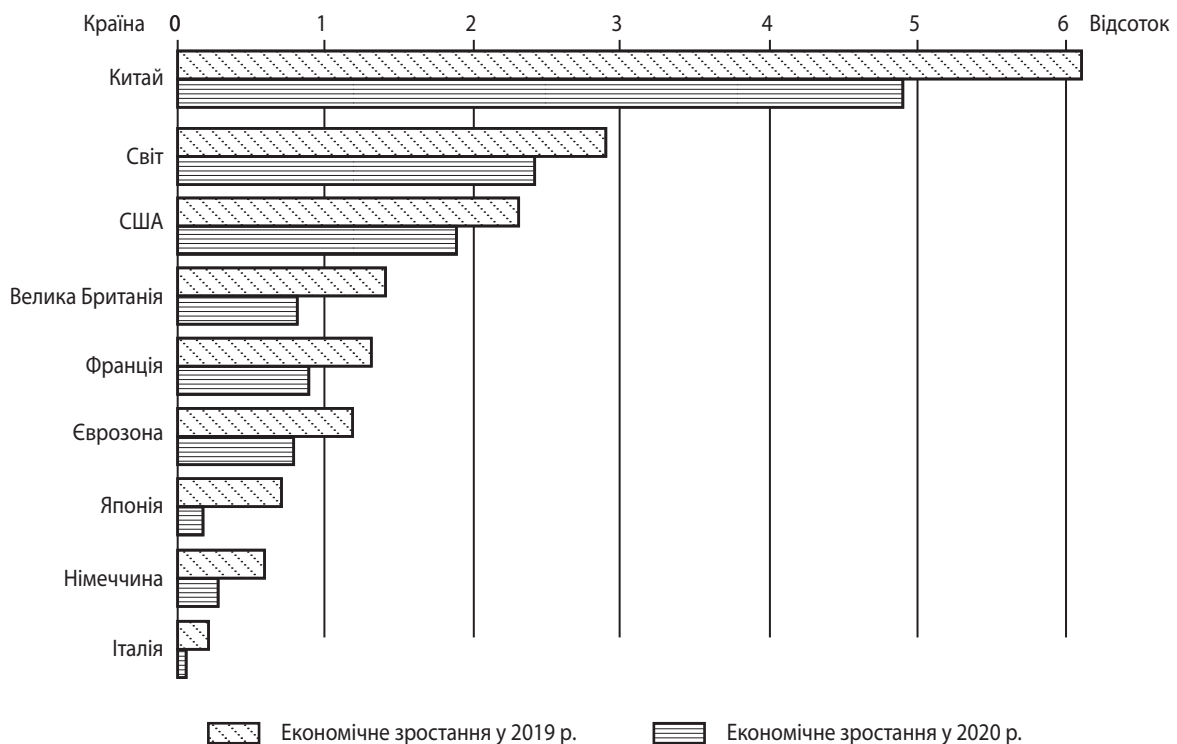

Рис. 1. Економічне зростання країн світу у 2019–2020 рр. [10]

- 2) падіння індексу бірж в Америці, Європі та країнах Азіатсько-Тихоокеанського регіону (рис. 2);

- 3) суттєве зниження цін на нафту (рис. 3), яке зумовлене скороченням попиту на нафту, у т.ч. зі сторони Китаю, який є одним з її основних імпортером, на 435 тисяч барелів в першому кварталі 2020 року [4], що еквівалентно сумі понад \$ 2 млрд;

- 4) уповільнення розвитку ринку металів: у середині січня 2020 р. він «просів» на 7,1 %. Індекс міді впав на 10,4 %, нікелю – на 8,7 %, олова – на 8,2 %, цинку – на 7,3 %, свинцю – на 4,6 %, алюмінію – на 3,5 % [5].

На кінець лютого 2020 р. глобальний індекс акцій FTSE All World втратив близько 13 % або те, що накопив за попередні шість місяців. Це знищило майже \$6 трлн ринкової вартості індексу – рекордна сума втрат за його історію. Ключовий індекс акцій США впав за тиждень на

9 %. Водночас зростала вартість активів, що належать до класу «безпечних гаваней», зокрема казначейських облигацій США [6];

- 5) нестача продуктів і комплектуючих з Китаю, які є основою для виробництва цілісних об'єктів іноземних компаній (Apple, Jaguar, Toyota, Volkswagen, General Motors, Hyundai, Nissan та інші компанії);

- 6) суттєве зниження доходів авіакомпаній та морського транспорту:

- у першому кварталі 2020 р. глобальні доходи авіакомпаній впадуть на \$ 4–5 млрд через скасування рейсів до Китаю та скорочення пасажиропотоку на 80 %;
- морський транспорт втратив майже \$ 4 млрд доходів за перший квартал 2020 р. і зіткнувся з необхідністю збільшення ставок фрахту;

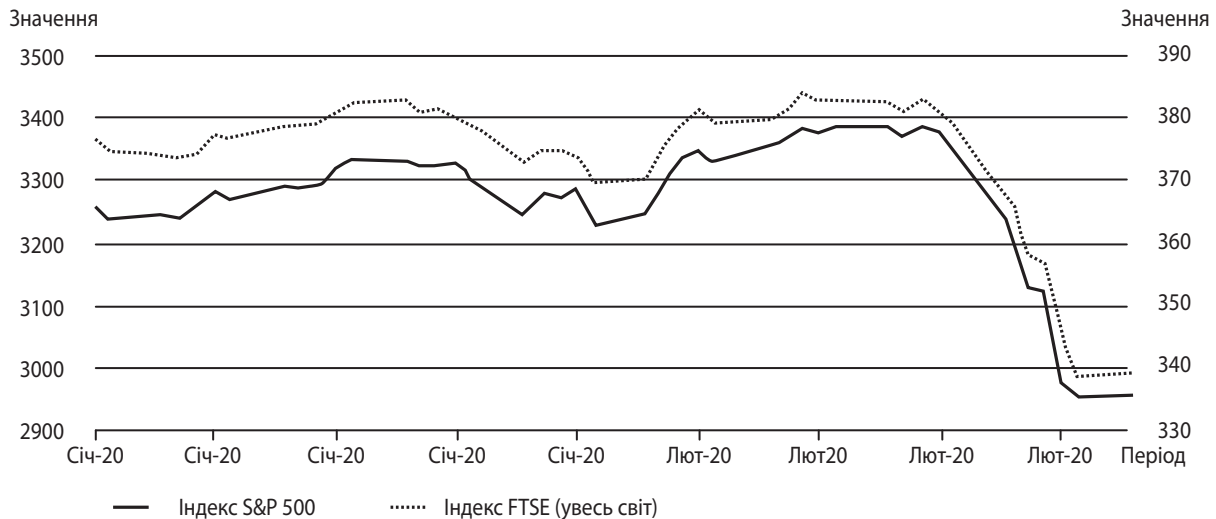

Рис. 2. Провідні світові ринкові індекси [6]

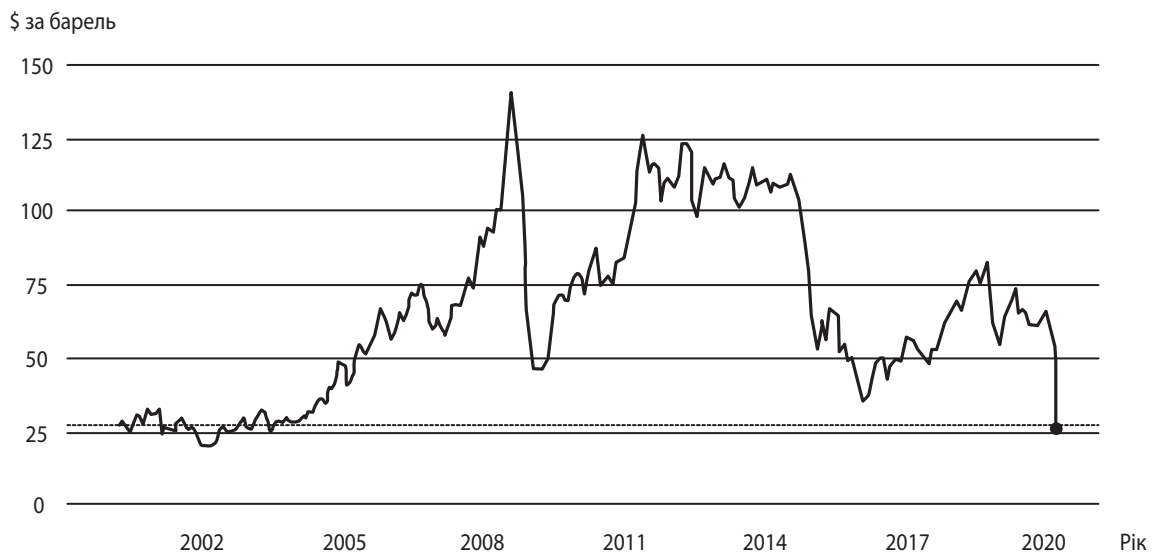

Рис. 3. Динаміка цін на нафту у 2002–2020 рр. [10]

- 7) значне погіршення стану туристичної індустрії;
- 8) зменшення доходів населення;
- 9) скорочення витрат на подорожі, відвідання ресторанів і кафе, розважальних заходів, що призведе до кризи готельно-ресторанного і туристичного бізнесу та сфери послуг;
- 10) збільшення обсягів виробництва і продажу товарів фармацевтичної промисловості, зокрема медичного обладнання;
- 11) зростання на понад \$ 150 млрд прибутків світової індустрії ігрових, освітніх та інших онлайн-додатків;
- 12) зростання попиту інвесторів на менш ризикові активи – урядові цінні папери та золото;
- 13) зменшення викидів діоксиду азоту на понад 36 % порівняно з аналогічним періодом 2019 р.

З метою недопущення банкрутства багатьох малих і середніх підприємств Китаю Народний банк Китаю вже

ввів у фінансову систему країни майже \$ 174 млрд. У планах надати ще понад \$ 20 млрд і \$ 40 млрд як рефінансування китайським банкам для позик підприємствам, які найбільше зазнають втрат від коронавірусу.

Водночас Міжнародний валютний фонд на кінець березня 2020 р. мобілізував \$ 1 трлн для допомоги країнам, які зазнали фінансово-економічних втрат від поширення пандемії коронавірусу. По допомогу до МФВ звернулися вже 80 країн.

Ми теж притримуємося думки, що криза, яку світ переживе у результаті поширення COVID-19, є загальносвітовою і вдарить по усіх країнах з відкритою ринковою економікою. Особливо це похитне фінансово-економічний стан України, економіка якої в останні роки і так є нестабільною і залежною від світових тенденцій, політичних подій і настроїв населення. Навіть за оптимістичного сценарію падіння економіки України через поширення COVID-19 у 2020 році складе 5 % ВВП.

У разі закінчення карантину 3 квітня 2020 року (початковий прогноз) українська економіка втратила би близько 16 млрд грн, а втрати бюджету склали б майже 5 млрд грн. За умови подальшого державного фінансування видатків бюджету призвело б до зниження ВВП на 0,4 %, що в цілому не є критично для економіки України. Та попри оптимістичні прогнози карантин через загострення коронавірусу в Україні триває (очікуваний термін закінчення 24 квітня). Враховуючи цю ситуацію, розглянемо бачення Європейської бізнес-асоціації, яка, посилаючись на Dragon Capital, розглядає два прогнози розвитку економіки України [8]:

1. Карантинні заходи триватимуть до травня: падіння ВВП на 4 % та девальвація гривні до 30 грн/\$ (на кінець року, середній курс очікується на рівні 29 грн/\$), тобто девальвація становитиме близько 11 % до минулорічного курсу).
2. Карантин буде продовжено на довший термін: ВВП може знизитися на 9 %, а гривня здешевшає до 35 грн/\$, зросте безробіття.

Експерти Українського інституту майбутнього зробили власні розрахунки втрат української економіки від карантину в умовах перебігу двох сценаріїв (табл. 1) [11].

Таблиця 1

Прогнози експертів Українського інституту майбутнього щодо втрат української економіки в умовах перебігу двох сценаріїв карантину

Прогноз	Сценарій 1 «базовий» (карантин: квітень-травень)	Сценарій 2 «помірно-песимістичний» (карантин: квітень-липень)
Падіння офіційної зайнятості	860 тисяч людей – усього за II квартал; 14 тисяч людей – за день карантину (в перерахунку, виходячи з тривалості карантину 60 днів)	У другому кварталі 2020 року: 862 тисячі людей – усього за квартал; 14 тисяч людей – за день карантину. У третьому кварталі 2020 року: 845 тисяч людей – усього за квартал; 14 тисяч людей – за день карантину. За два квартали 2020 року 1,7 млн людей залишаться без джерела доходу. Для порівняння: у кризовий 2008 рік роботу втратили 1,1 млн українців
Падіння реального ВВП	14,6 % – за другий квартал 2020 року (до кварталу 2019 року); 6,4 % – за підсумками 2020 року	14,6 % – за другий квартал 2020 року (до кварталу 2019 року); 23,5 % – за третій квартал 2020 року; 10,3 % – за підсумками 2020 року
Втрати економіки під час карантину в другому кварталі 2020 року	2,5 млрд грн на день (недоотримана додана вартість)	2,5 млрд грн на день у другому кварталі 2020 року (недоотримана додана вартість); 4,7 млрд грн на день у третьому кварталі 2020 року
Втрати бюджету, виходячи з падіння зайнятості (оцінюються за єдиним соціальним внеском і податком на доходи фізичних осіб)	на квітень на рівні 1,5–2 млрд грн (замість 23–24 млрд грн на місяць збори ЄСВ-ПДФО передбачаються на рівні 21,5–22 млрд грн. Втрати в травні при продовженні карантину становитимуть уже 3–4 млрд грн	на липень-серпень на рівні 5–7 млрд грн на місяць
Середньорічний курс гривні щодо долара	30 грн	32 грн

Джерело: [11]

До цього всього додається і необхідність погашення боргів за зобов'язаннями (кредитами). Якщо взяти до уваги Державний бюджет, то майже 450 млрд грн із трильйонного бюджету йде на обслуговування боргів.

При цьому значних втрат зазнає корпоративний сектор: це буде або значне зменшення економічного потенціалу підприємств, передусім людського, через звільнення працівників чи їх відправлення у неоплачувану відпустку (табл. 2), або ж «вимирання» підприємств.

Водночас вважаємо, що відкладений (незадоволений) попит споживачів у подальшому дасть національній

економіці поштовх і змогу швидкого відновлення після тривалої паузи.

Економіка України залежна від попиту на експортну продукцію, який в умовах світової кризи падає. Це, своєю чергою, призводить до недоотримання необхідного обсягу іноземної валюти, скорочення робочих місць, а отже, цілковитого сповільнення економіки.

В умовах подальшого поширення COVID-19 в Україні, як і у світі в цілому, спостерігатиметься і сповільнення обсягів будівництва, скорочення автодорожніх ремонтів тощо.

Очікуване скорочення зайнятості працівників у розрізі галузей національної економіки зумовлене впровадженням в Україні карантину

Галузь національної економіки	Очікуване скорочення зайнятості у II кварталі 2020 р. за умови карантину у квітні-травні 2020 р., %	Очікуване скорочення зайнятості у II кварталі 2020 р. за умови продовження карантину у червні-липні 2020 р., % (додатково)
Тимчасове розміщення й організація харчування	- 64	- 36
Мистецтво, спорт, розваги й відпочинок	- 28	- 28
Торгівля	- 24	- 21
Нерухомість	- 20	- 32
Промисловість	- 19	- 17
Транспорт	- 19	- 21
Діяльність у сфері адміністративного й допоміжного обслуговування	- 15	- 21
Будівництво	- 10	- 22
Фінансова і страхова діяльність	- 9	- 21
Професійна, наукова й технічна діяльність	- 9	- 19
Охорона здоров'я і надання соціальної допомоги	- 7	- 1
Освіта	- 3	- 7
Інформація й телекомунікації	- 2	- 5
Сільське, лісове і рибне господарство	0	0
Державне управління та оборона, обов'язкове соціальне страхування	0	- 5
Інші види економічної діяльності	- 14	- 17

Джерело: [11]

Як зазначають експерти, позитивним є те, що попит на аграрну продукцію (яка складає 40 % експорту України) не скоротиться, не передбачається і падіння цін на неї. Водночас окремі країни можуть обмежити ввіз продукції іноземного походження з метою недопущення поширення вірусу.

Водночас найближчим часом суттєво знизяться шанси України успішно розмістити єврооблігації, скоротиться приплив іноземних інвестицій в гривневій цінні папери, відбудеться кардинальна зміна настроїв на валютному ринку. Це все значно посилить тиск на гривню. За цих обставин з метою рефінансування поточного борг і фінансування дефіциту Державного бюджету для України нагальним і критично важливим є питання продовження співпраці з міжнародними фінансовими інституціями, головними з яких є МВФ.

Вивчаючи досвід Народного банку Китаю, Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства готує заходи для оперативного подолання можливих негативних наслідків для економіки України пандемії коронавірусу. Для цього уряд переглядає державний бюджет і починає формувати стабілізаційний фонд країни, а також ведуться переговори з МВФ щодо залучення Україною додаткової допомоги на подолання коронавірусу та підтримки національної економіки. При цьому Україні необхідно

виконати дві умови МВФ: 1) прийняти закон про неможливість повернення банків (націоналізованих чи ліквідованих) колишніми їх власниками; 2) закон про ринок землі.

Оскільки на боротьбу з пандемією основний тягар витрат, за рішенням Уряду України, перекладено на місцеві бюджети та бізнес-структури, то саме місцеві громади і представники малого і середнього бізнесу в перспективі найбільше відчують усі негативні прояви економічної кризи. Так, за підрахунками Всеукраїнської асоціації органів місцевого самоврядування «Асоціація міст України» через коронавірус та заходи, які вживають в Україні у зв'язку з його поширенням, місцеві бюджети втратять 15,6 млрд грн [7].

Експерти Atlantic Council підготували добірку принципів, які допоможуть українській економіці знову стати на ноги після корона вірусу, зокрема [9]:

1. Сприяти зростанню малого та середнього бізнесу.
2. Сприяти розвитку громадянського суспільства.
3. Створити сприятливі умови для іноземців: і для бізнесу, і для туризму.

Висновок. Результати проведеного дослідження дають можливість стверджувати, що економічна криза, спровокована пандемією COVID-19, зачепила усю світову економіку. Кожна країна прямо чи опосередковано відчує негативний вплив коронавірусу на свою фінансово-економічну

систему. Залежно від тривалості перебігу коронавірусу світові експерти та політики розглядають декілька сценарії розвитку світової кризи: 1) за умови ліквідації спалахів коронавірусу до II кварталу 2020 року: зростання глобального ВВП відбудеться на рівні 2 % (замість 2,5 %); 2) якщо пандемію коронавірусу не вдасться подолати протягом першого півріччя 2020 року: зростання світової економіки не перевищить 1,5 %; 3) у випадку довготривалої пандемії COVID-19 і розростання хвороби протягом II-III кварталів 2020 року: падіння глобального ВВП на 1,5 %. Щодо України теж запропоновано два сценарії розвитку національної економіки, які так чи інакше вказують на падіння цілого ряду соціально-економічних показників. Однак, враховуючи невизначеність у зв'язку з розвитком подій навколо коронавірусу, конкретні цифри важко спрогнозувати як для світової економіки в цілому, так і в розрізі економік окремих країн світу. Все це вимагає виважених рішень уряду та органів місцевої влади у співпраці з провідними експертами, корпоративним сектором і населенням.

ЛІТЕРАТУРА

1. Блінов А. Вірус рецесії: чим обернеться епідемія COVID-19 і хто постраждає найбільше. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2020/03/18/pogljad/ekonomika/virus-recesiyi-chym-obernetsya-epidemiya-covid-19-xto-postrazhdaye-najbilshе>
2. Коронавірус може призвести до масштабного економічного шоку в Європі – Лагард. URL: <https://susplne.media/18912-koronavirus-moze-prizvesti-do-masstabnogo-ekonomichnogo-soku-v-evropi-lagard/>
3. Каценельсон В. Коронавірус вб'є економіку? URL: <https://nv.ua/ukr/opinion/koronavirus-novini-yak-epidemiya-vpline-na-ekonomiku-kitayu-i-ssha-50074292.html>
4. Шрамко Ю. Аналітики оцінили економічні наслідки коронавірусу COVID-19 в усьому світі. URL: <https://www.unn.com.ua/uk/news/1853021-analitiki-otsinili-ekonomichni-naslidki-koronavirusu-covid-19-v-usomu-sviti>
5. Уроки китайського коронавірусу. Частина 1. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2881684-uroki-kitajskogo-koronavirusu-castina-1.html>
6. Втеча від стабільності: як коронавірус вплине на економіку світу, Європи та України. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/experts/2020/03/3/7107022/>
7. Медведчук: Економічні втрати від заходів з протидії пандемії коронавірусу можуть серйозно перевищити втрати від самої пандемії. URL: https://zik.ua/news/politics/medvedchuk_ekonomichni_vtraty_vid_zakhodiv_z_protydii_pandemii_koronavirusu_mozhut_seriozno_perevyshchyty_vtraty_vid_samoj_pandemii_962974
8. Удар по економіці: чи варто чекати на хвилю звільнень та обвал гривні. URL: <https://tsn.ua/groshi/pislya-koronavirusu-svit-nakriye-finansova-kriza-scho-pro-ce-govryat-u-sviti-ta-chogo-chekati-ukrayini-1513686.html>
9. Даниленко Ю. Приводи для оптимізму, міфи та економічні наслідки. Коронавірусний дайджест № 3. URL: <https://voxukraine.org/uk/privodi-dlya-optimizmu-mifi-ta-ekonomichni-naslidki-koronavirusnij-dajzhest-3/>
10. Коронавірус в цифрах: як змінилася світова економіка. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-51994936>
11. Амелін А., Лаврик Я., Монін Д. Прогноз збитків. Якими будуть економічні збитки України через пандемію ко-

рона віпусу. URL: https://dt.ua/ECONOMICS/prognoz-zbitkiv-yakimi-budut-ekonomichni-zbitki-ukrayini-cherez-pandemiyu-koronavirusa-342951_.html

REFERENCES

- Amelin, A., Lavryk, Ya., and Monin, D. "Prohnoz zbytkiv. Yakymy budut ekonomichni zbytky Ukrainy cherez pandemiю koronavirusu" [Forecast of Losses. What Will be the Economic Losses of Ukraine due to the Coronavirus Pandemic]. https://dt.ua/ECONOMICS/prognoz-zbitkiv-yakimi-budut-ekonomichni-zbitki-ukrayini-cherez-pandemiyu-koronavirusa-342951_.html
- Blinov, A. "Virus retsesii: chym obernetsia epidemiia COVID-19 i khto postrazhdaie naibilshe" [Recession Virus: what Will Turn on the COVID-19 Epidemic and Who Will Suffer the most?]. <https://www.slovoidilo.ua/2020/03/18/pogljad/ekonomika/virus-recesiyi-chym-obernetsya-epidemiya-covid-19-xto-postrazhdaye-naibilshe>
- Danylenko, Yu. "Pryvody dlia optimizmu, mify ta ekonomichni naslidky" [Reasons for Optimism, Myths and Economic Consequences]. *Koronavirusnyi daidzhest no. 3*. <https://voxukraine.org/uk/privodi-dlya-optimizmu-mifi-ta-ekonomichni-naslidki-koronavirusnij-dajzhest-3/>
- "Koronavirus mozhe pryzvesty do massstabnogo ekonomichnogo shoku v Yevropi - Lahard" [Coronavirus Can Cause Major Economic Shock in Europe - Lagarde]. <https://susplne.media/18912-koronavirus-moze-prizvesti-do-masstabnogo-ekonomichnogo-soku-v-evropi-lagard/>
- "Koronavirus v tsyfrakh: yak zminylasia svitova ekonomika" [Coronavirus in Numbers: How the World Economy has Changed]. <https://www.bbc.com/ukrainian/features-51994936>
- Katsenelson, V. "Koronavirus vbie ekonomiku?" [Coronavirus to Kill Economy?]. <https://nv.ua/ukr/opinion/koronavirus-novini-yak-epidemiya-vpline-na-ekonomiku-kitayu-i-ssha-50074292.html>
- "Medvedchuk: Ekonomichni vtraty vid zakhodiv z protydii pandemii koronavirusu mozhut seriozno perevyshchyty vtraty vid samoj pandemii" [Medvedchuk: The Economic Losses From Coronavirus Pandemic Measures Can Seriously Outweigh the Losses From the Pandemic Itself]. https://zik.ua/news/politics/medvedchuk_ekonomichni_vtraty_vid_zakhodiv_z_protydii_pandemii_koronavirusu_mozhut_seriozno_perevyshchyty_vtraty_vid_samoj_pandemii_962974
- Shramko, Yu. "Analityky otsynily ekonomichni naslidky koronavirusu COVID-19 v usyomu sviti" [Analysts Have Evaluated the Economic Impact of COVID-19 Coronavirus Worldwide]. <https://www.unn.com.ua/uk/news/1853021-analitiki-otsinili-ekonomichni-naslidki-koronavirusu-covid-19-v-usomu-sviti>
- "Udar po ekonomitsi: chy varto chekaty na khvyliu zvilnen ta obval hryvni" [A Blow to the Economy: Should we Expect a Wave of Layoffs and a Hryvnia Collapse]. <https://tsn.ua/groshi/pislya-koronavirusu-svit-nakriye-finansova-kriza-scho-pro-ce-govryat-u-sviti-ta-chogo-chekati-ukrayini-1513686.html>
- "Uroky kytaiskoho koronavirusu. Chastyna 1" [Lessons from Chinese Coronavirus. Part 1]. <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2881684-uroki-kitajskogo-koronavirusu-castina-1.html>
- "Vtecha vid stabilnosti: yak koronavirus vplyne na ekonomiku svitu, Yevropy ta Ukrainy" [Escape from Stability: How the Coronavirus Will Affect the Economies of the World, Europe and Ukraine]. <https://www.eurointegration.com.ua/experts/2020/03/3/7107022/>

Стаття надійшла до редакції 14.02.2020 р.